

Kulturdepartementet
postmottak@kud.dep.no

Deres ref. 2007/05376 KA ILK:lod

Oslo 19.12/2011

HØRING - ENDRING AV FORSKRIFT OM STIPEND BASERT PÅ GJENNOMFØRT KUNSTUTDANNING OG FORSKRIFT OM STATENS STIPEND OG GARANTIINTEKTER FOR KUNSTNERE

Vi viser til høringsbrev av 20.09.11.

POSITIVE ASPEKTER VED FORSLAGET

Norske Kunsthåndverkere ser en rekke positive aspekter ved forslaget som er fremlagt, som er i tråd med våre innspill til ordningen innsendt Kulturdepartementet 17.02.11.

NK aksepterer at stipendordningen må omlegges. Vi mener at det er viktig utfra et likhetsprinsipp at kunstnere utdannet i utlandet, og som etablerer seg i Norge, blir omfattet av ordningen. For våre medlemmer gjelder denne problemstillingen spesielt glasskunstnerne, som ikke har noe tilbud om høyere utdanning i Norge.

Vi aksepterer også at ordningen gjøres søknadsbasert, og ser dette som en nødvendig konsekvens av omleggingen. Vi er enige i at søknaden skal baseres på en kunstfaglig vurdering samt en konkret vurdering av etableringsplaner. Det er ingen ulempe at søkerne får utfordringen i å formulere sine etableringsplaner og -prosjekter.

NK anbefaler at det kun skal være mulig å søke én gang, ved den første tildelingsrunden etter avsluttede studier. Dette er et viktig virkemiddel for å gjøre søknadstilfanget, og dermed tildelingsprosenten, jevnest mulig. Foreslått formulering er imidlertid ikke helt presis, siden det kan tolkes som at studenter som uteksamineres sent på året må søke i forkant av eksamen. Vi anbefaler at dette avsnittet reformuleres til:

"Søknaden må være innsendt senest innen søknadsfristen den 15. oktober samme år som utdanningen er avsluttet. Søkere som uteksamineres i perioden oktober-desember, må søke innen 15. oktober det påfølgende år."

Denne strenge praksisen forutsetter at studentene tidlig og jevnlig i studieløpet gjøres oppmerksom på ordningen, og at både Statens Kunstnerstipend og kunsthøgskolene tar sitt informasjonsansvar på alvor.

Vi setter til sist stor pris på at det gis et tydelig signal om at visuelle kunstnere og dansekunstnere skal prioriteres sterkt i ny ordning. Dette er de kunstnergruppene som har klart svakest økonomi, og som dermed har størst behov for økonomisk bidrag til etableringen. Det er også meget positivt at Kulturdepartementet forutsetter at stipendet skal ha en meget høy tildelingsprosent, og at bevilgningen skal økes noe.

UHELDIGE ASPEKTER VED FORSLAGET

Norske Kunsthåndverkere stiller seg meget tvilende til foreslått løsning med to stipendtyper. Vi registrerer at dette benevnes som en løsning som "åpner opp for stor grad av fleksibilitet". Etter vår vurdering vil resultatet bli det motsatte.

For stipendkomiteen vil denne løsningen gjøre tildelingsarbeidet unødig vanskelig, og gi utslag i stor forskjellsbehandling av ellers likestilte søkere. Med to ulike stipender, er en praktisk konsekvens at noen søkere vil kunne få tildelt begge stipender, noen bare ett, og noen ikke ett eneste stipend.

Med dagens stipendordning får en masterstudent utbetalt omkring 120 000 etter fem års fullført utdanning. Det foreslåtte diversestipendet har en maksimumsgrense på kr 70 000, noe som vil gi en vesentlig mindre uttelling. Et seks måneders arbeidsstipend tilsvarer (inkl. arbeidsgiveravgift) en kostnad på kr 112 000, som gir omtrent lik uttelling som dagens ordning. En søker som får tildelt begge stipender tilsvarer en kostnad på om lag kr 180 000, noe som utgjør et vesentlig større tilskudd til etableringen.

Konsekvensen for søkere med mastergradsutdanning som kun får tildelt diversestipendet på kr 70 000, er at de vil motta om lag kr 50 000 mindre enn de hadde fått med dagens ordning. Dette er dermed en sterk svekkelse av etableringsstøtten.

Utfra vår erfaring med arbeidsstipender, anser vi at arbeidsstipend med seks måneders varighet er en uheldig konstruksjon. For det første er seks måneder veldig kort tid, og vil i praksis fortone seg som å være over nesten før man har begynt. Det er også forvirrende og uklart med nok et arbeidsstipend for nyetablerte kunstnere. Nyutdannede kunstnere kan per i dag søke og bli tildelt arbeidsstipend for yngre, nyetablerte kunstnere.

NK mener dette utgjør grunnleggende innvendinger mot forslaget med to parallelle nye ordninger. Vi ønsker en ordning som gir stipendkomiteen mulighet til å likebehandle søkere, forutsatt at både kunstnerisk kvalitet og etableringsplaner bedømmes som gode. Videre ønsker vi stønadsnivåer på linje med dagens ordning.

EN ALTERNATIV OG ENKLERE LØSNING

I et orienteringsmøte 19.09.11 i Kulturdepartementet, ble NK forklart at bakgrunnen for den valgte løsningen med to stipendtyper var at diversestipendet bare kunne benyttes til etableringskostnader som f.eks. investeringer i utstyr, materialer eller reiser. Siden departementet anså bidrag til levekostnader i en etableringsfase som et viktig mål, ble det kortvarige arbeidsstipendet valgt som en tilleggsløsning.

NK støtter målsettingen om å kunne gi støtte til livsopphold i en etableringsfase, men vi mener at departementets forslag kan bero på en misforståelse av hva diversestipendet faktisk kan brukes til. I forskriftens pkt. 15.1 fremgår at diversestipendet bl.a. kan gå til fordypning, som ikke er en kostnad, men nettopp fordrer støtte til livsopphold i arbeidet med et kunstnerisk fordypningsprosjekt.

Vi kan derfor ikke se at det er noe i veien for at Kulturdepartementet etablerer en ny, selvstendig ordning "Stipend for nyutdannede kunstnere", som kan gi støtte til både etableringskostnader og livsopphold i en etableringsfase. Separate kvoter ligger for øvrig uansett som premiss for en ny løsning.

Vår foreslåtte løsning er altså slik dagens diversestipend fungerer, og for øvrig slik prosjektstøtten i Kulturrådet fungerer. Disse støtteordningene er oppgavepliktige, og kan utbetales til lønsmottakere, frilansere og selvstendig næringsdrivende, så organiseringsform innenfor ulike kunstnergrupper, utgjør ikke noe problem her.

Denne alternative konstruksjonen gir en vesentlig enklere løsning for alle parter. Den vil gi innstillingskomitéene den fleksibilitet som de trenger, og unødig og ubegrunnet forskjellsbehandling mellom ellers likeverdige søkere unngås. Den vil også være vesentlig lettere å håndtere for søkerne.

ENDRET MAKSIMALSATS OG LØNNSVEKST

"Stipend for nyutdannede kunstnere" bør gis en maksimal tildelingsramme på 120 000 for å unngå at ordningen svekkes. Vi registrerte i dialogmøtene med statsråden høsten 2010 og våren 2011 klare signaler om at omleggingen ikke skulle føre til en svekkelse av ordningen, og forutsetter derfor at maksimalt stipendbeløp settes lik dagens nivå på kunstutdanningsstipendet.

I nevnte innspill i februar, tok vi opp lønnsvekst som en problemstilling. Vårt forslag var å enten kople det nye stipendet til veksten i basisstøtten i Lånkassen (som dagens ordning) eller alternativt til konsumprisindeksen. Dette temaet er berørt i høringsnotatet, med en konklusjon at kopling til veksten i Lånkasséstøtten ikke er en fordel, siden arbeidstipendet har økt mer i perioden.

Dette løser imidlertid ikke utfordringene i forhold til maksimalrammer som settes til runde tallbeløp, uten noen mekanismer for kompensering for prisvekst. Vi vil her igjen betone viktigheten av å kople maksimalbeløpet til konsumprisindeksen, slik at maksimal utbetaling på ny ordning ikke fryses fast, og dermed sakte, men sikkert devalueres over tid. Dette er et for øvrig et ryddigere system enn at maksbeløpet skal bestemmes (og trolig overses) ved den årlige budsjettbehandlingen i departementet.

Vi foreslår derfor følgende tillegg til forskrift om det nye stipendet: *"Maksimalbeløpet fastsettes av Kulturdepartementet, og justeres årlig tilsvarende prisveksten forutgående år."*

KVOTEFORDELING

Som vi anførte i nevnte innspill, bør kvotefordelingen gjenspeile antall utdannede innen den enkelte kunstnergruppe, både nasjonalt og internasjonalt. Den første kvotefordelingen vil derfor kreve en grundig kartlegging. For å forenkle prosessen, kan antall ferdigutdannede innen de ulike kunstfeltene i Norge danne grunnlag for kvotene, med et flatt tillegg på f.eks. 20% for å kompensere for søkere med utdannelse fra utlandet.

De fagene som naturlig sogner til kunsthåndverkernes stipendkomité, er utdanninger innen keramikk-, glass-, tekstil- og smykke-/ metallkunst. Søknader fra disse fagene bør behandles av NKs stipendkomité.

Kvotefordelingen bør resultere en samlet pott/ rundsum-tildeling for den nye ordningen, hvor stipendkomiteen etter eget skjønn bestemmer antall tildelinger innenfor maksimalbeløpet, lik dagens praksis for diversestipend.

KOMPENSASJON FOR UTVIDET SØKNADSBEHANDLING

Den nye stipendordningen basert på kunstfaglig vurdering, vil medføre et merarbeid for stipendkomiteen og administrasjonen i Norske Kunsthåndverkere. Ut fra en beregning på antall søkere til arbeidsstipend for yngre kunstnere og tall fra masterutdannede i Bergen og Oslo, samt et tillegg for søkere fra utlandet, anslår vi at stipendkomiteen vil bruke en ekstra arbeidsdag på å behandle disse søknadene. I tillegg kommer sekretærarbeid minst en dag med tilrettelegging, registrering og protokoll, samt en del telefonhendelser i perioden etter at stipendet er annonsert og frem mot søknadsfrist. Dertil kommer returfrakt, forsikring og merarbeid for monteringsgruppen.

Anslått merkostnad er på dette grunnlag beregnet til om lag 40 000 kroner. Dette forutsettes kompensert i fremtidige statlige bevilgninger til NK.

Med vennlig hilsen

Lise Stang Lund

Vedlegg: samlet forslag til endret forskrift

VEDLEGG: SAMLET FORSLAG TIL ENDRET FORSKRIFT

Norske Kunsthåndverkeres forslag til ny forskrift pkt.16, endringer angitt i kursiv. Nytt pkt. 17 strykes i sin helhet.

16. *Stipend* for nyutdannede kunstnere

16.1 Formål/ målgruppe

Stipend for nyutdannede kunstnere skal bidra til å lette overgangen til yrkeslivet for kunstnere som har gjennomført kunstutdanning på bachelor- eller masternivå.

Stipendet skal være et bidrag til etableringen av den enkelte søkers kunstneriske virksomhet. Det kan bl.a. gis støtte til etableringskostnader, kurs, reiser, studier, materialer, utstyr, markedsføring, konsulentbistand, fordypning, livsopphold i etableringsfasen, osv. Det gis ikke støtte til ordinær utdanning, prosjekter eller utgifter man har hatt før tildelingsåret.

Ved tildeling skal det legges vekt på det kunstneriske nivået og planen for hva stipendet skal brukes til.

16.2 Vilkår for tildeling

Det kan bare søkes på *stipend* for nyutdannede én gang. Ved avslag på innsendt søknad etter avsluttet bacheloreksamen, kan det likevel søkes på nytt etter avsluttet mastereksamen.

Søknaden må være innsendt senest innen søknadsfristen den 15. oktober samme år som utdanningen er avsluttet. *Søkere som uteksamineres i perioden oktober-desember, må søke innen 15. oktober det påfølgende år.*

Kunstnere som har mottatt stipend basert på gjennomført kunstutdanning kan ikke tildeles *stipend* for nyutdannede kunstnere.

16.3 *Maksimalbeløp og utbetaling*

Maksimalbeløpet fastsettes av Kulturdepartementet, og justeres årlig tilsvarende prisveksten forutgående år.

Hele stipendet utbetales under ett direkte til kunstneren så raskt som mulig etter tilsagn om stipend. Det trekkes ikke skatt av stipendet, men det er oppgavepliktig.